

Ås skola
Röstav. 1
830 43 ÅS

2010-03-03
1 (12)
Dnr: 40-2009:1773

Barn- och utbildn.förvaltn.
835 80 KROKOM

Kvalitetsgranskning av Ås skola i Krokoms kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om Ås skola, med rektorn som ytterst ansvarig, har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling. Vidare har det granskats huruvida skolan har ett system för att utforma åtgärder, i syfte att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Granskningen och bedömningen av hur väl skolan uppfyller statens krav har genomförts utifrån skollagen, läroplaner, övriga författningar för skolan samt forskning på skolområdet.

Skolinspektionen bedömer att Ås skola uppvisar brister och behöver vidta åtgärder i följande avseenden:

- Rektorerna behöver se till att skolans arbete med uppföljning av elevers kunskapsresultat blir mer systematiskt och omfattar samtliga ämnen och årskurser samt att kunskapsresultat beskrivs på så väl elev-, grupp- som övergripande skolnivå, utifrån fastlagda rutiner.
- Rektorerna behöver se till att skolans arbete med utvärdering av elevers kunskapsresultat blir mer systematiskt, det vill säga att utvärdering görs i alla ämnen och årskurser och även på en övergripande skolnivå samt att rutiner för ett sådant arbete utarbetas.
- Rektorerna behöver se till att skolans arbete med åtgärder för ökad måluppfyllelse blir mer systematiskt, det vill säga att de åtgärder som ska vidtas utgår från en analys av elevers kunskapsresultat samt att rutiner för ett sådant arbete, i alla ämnen och årskurser och på en övergripande skolnivå, utarbetas.
- Rektorerna behöver även se till att uppföljningen av kunskapsresultaten, utvärderingen och förslagen på åtgärder dokumenteras bättre, även i kvalitetsredovisningen.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 3 juni 2010 ska Ås skola skriftligt redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits samt hur insatserna avses leda fram till uttryckliga kvalitetsförbättringar gällande ovanstående brister.

Skolans redogörelse sänds per e-post/ post till den inspektör/utredare som undertecknat beslutet till höger, under adress ulrika.svedmark@skolinspektionen.se eller adress Ulrika Svedmark, Statens Skolinspektion, Enhet Umeå Söder, Nygatan 18 – 20, 903 27 Umeå

Skolinspektionens granskning av Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling i Ås skola i Krokoms kommun

1. Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolors arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsresultat, samt av det åtgärdsarbete skolor bedriver, under perioden september 2009 till mars 2010. Granskningen av Ås skola i Krokoms kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling."

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Kvalitetsgranskens syfte är att påverka skolorna så att de får ökad kännedom om de krav som ställs på skolor och rektorn, samt att stärka de strukturer skolorna har så att de målinriktat kan följa upp, utvärdera och utarbeta åtgärder för att förbättra elevers kunskapsresultat.

Skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärdsarbete granskas i sin helhet, dvs. inkluderar skolans arbete över samtliga årskurser för att se om skolan har ett sammanhållet system, samt för att kunna avläsa huruvida erfarenheter sprids mellan de högre och lägre årskurserna. Granskningen inriktar sig enbart på kunskapsresultaten, andra målområden skolan har ingår inte i denna granskning. Följande huvudfrågor ska belysas med hjälp av granskningen:

1. Ser rektorn till att det görs en kunskapsresultatbeskrivning (*uppföljning*) på skolan och att skolan har ett system för det arbetet?
2. Ser rektorn till att det görs en analys av vad kunskapsresultaten beror på (*utvärdering*) och att skolan har ett system för det arbetet?
3. Ser rektorn till att det utformas åtgärder som bygger på analysresultat och som syftar till att förbättra kunskapsresultaten?

2. Underlag för bedömning

2.1. Författningsstöd

De nationella skolförfattningarna anger att skolan har en skyldighet att utveckla sin verksamhet så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn har det övergripande

de ansvaret för skolans resultat och för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för bl.a. att skolans arbetsformer utvecklas (se vidare 4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, samt 9 kap. skollagen för fristående skolor).

2.2. Forskningsstöd

Det finns en vetenskaplig logik för att uppföljning och utvärdering ska göras för att skolorna ska kunna åstadkomma resultatförbättring. Enligt denna logik är ett bra kvalitetsarbete en förutsättning för förbättrad undervisningskvalitet, åtminstone på sikt. Ett uttryck som ofta återkommer inom skolforskning på området är "framgångsrik skola". Det definieras som en skola "där elevernas prestationer väsentligt överstiger resultaten i skolor i allmänhet med motsvarande villkor, främst med avseende på elevernas socioekonomiska bakgrund"¹. Studier av framgångsrika skolor visar att dessa skolor kännetecknas av att de leds av en rektor som har starkt fokus på elevernas prestationer och har höga förväntningar på eleverna. Vidare pekar studierna på att framgångsrika skolor aktivt använder uppföljning och utvärdering som grund för utveckling av undervisningskvaliteten.

2.3. Bedömningsgrunder

De tre områden som är föremål för granskningen i detta projekt definieras på följande sätt:

Med *uppföljning* menas här en fortlöpande insamling av information om verksamheten. Uppföljning kan baseras på kvalitativa beskrivningar, betyg, sammanställningar av provresultat och andra nyckeltal.

Med *utvärdering* avses här en mer ingående granskning och värdering av verksamheten, dvs. en fördjupad analys för att förstå och kunna förklara resultat i förhållande till målen i verksamheten och därigenom få underlag för åtgärder.

Med *åtgärdsarbete* avses här det system skolan har för att utforma åtgärder, utifrån kunskapsresultatutvärdering och i syfte att förbättra resultaten på skolan.

Kvaliteten på arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärdsarbete *bedöms* utifrån två aspekter, dels i vilken mån rektorn tar det övergripande ansvaret för arbetet och dels i vilken mån arbetet kännetecknas av systematik.

Hög grad av systematik utmärks av att skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder:

¹ Grosin, L. (2003). Forskning om framgångsrika skolor som grund för skolutveckling. i *Skolutvecklingens många ansikten* (ss. 137-179). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

- är kontinuerligt och processinriktat; dvs. pågår ständigt och/ eller återkommande och inkluderar olika aggregeringsnivåer på skolan (elev-, grupp* -, samt en övergripande skolnivå)
- präglas av fastlagda rutiner; dvs. skolan har en tydlig planering, ansvarsfördelning, tidplan, dokumentation, verktyg och metoder
- fokuserar på förbättring/ bättre resultat
- i första hand är ett verktyg för ett internt utvecklingsarbete.

*Med grupp menas i denna granskning en aggregering av elevers kunskapsresultat på en mellannivå. Resultat på mellannivå kan följaktligen aggregeras för pojkar och flickor, klass, årskurs, arbetslag, olika ämnen, undervisningsmetoder eller resultat för andra relevanta grupperingar som skolan identifierar.

De metoder och material som utgör grunden för granskningens genomförande är analys av dokument som skolan inkommit med till Skolinspektionen, en enkät till samtliga lärare som undervisar på skolan i årskurs 1-9 samt intervju med rektorerna.

3. Ås skola

Ås skola ligger i Krokoms kommun cirka 1 mil nordväst om Östersund. Skolans utbildning omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1 – 9. Skolan har två rektorer, en är ansvarig för förskoleklass och årskurserna 1 – 5 och den andre rektorn ansvarar för årskurserna 6 – 9. Rektorn som ansvarar för de yngre eleverna har arbetat som rektor vid skolan under många år medan rektorn för de äldre eleverna arbetat som rektor vid skolan i två år. Vid skolan finns cirka 380 elever.

Andelen elever vid Ås skola som når målen i årskurs 9 i alla ämnen år 2009 var cirka 84 procent enligt den nationella statistiken. Siffran har varierat mellan 80 och 98 procent de senaste fem åren. Det genomsnittliga meritvärdet för avgångsklasserna för år 2009 är 215,3. Andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan är samma år 95 procent och statistik visar att andelen behöriga under de senaste fem åren varierat mellan 92 och 100 procent. Flickorna har under samma period i genomsnitt haft högre meritvärde och än pojkarna. I skolans kvalitetsredovisning framgår att 95 procent av eleverna når godkänt resultat på de nationella ämnesproven. I matematik och engelska uppnår 100 procent av flickorna godkänt resultat. I svenska når flickor och pojkar i det närmaste samma resultat. Enligt Skolverkets modellberäknade värde, SALSA², angående andel elever som uppnått målen och genomsnittligt meritvärde,

² SALSA är en statistikmodell med vars hjälp man kan analysera kommuners och skolors betygsresultat när viss hänsyn tagits till skolors elevsammansättning. Modellberäknade betygsvärden har tagits fram i en regressionsmodell där hänsyn tagits till föräldrarnas sammanvägda utbildningsnivå, andel pojkar, andel elever födda utomlands, samt andel elever födda i Sverige med båda föräldrar födda utomlands.

med hänsyn tagen till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildning och andel elever med utländsk bakgrund, når eleverna vid Ås skola lägre resultat än förväntat.

Av lärarenkäten och intervjuer med rektorerna framgår att lärare och rektorer uppfattar att skolans sammantagna kunskapsresultat är goda.

Av skolans kvalitetsredovisning framgår att 100 procent av eleverna i årskurs 5 uppnår godkänt resultat i svenska och engelska samt att 93 procent av eleverna når godkänt resultat i matematik. Det framgår vidare att samtliga pojkar i årskurs 5 når godkänt resultat i dessa tre ämnen. I övrigt redovisas inga kunskapsresultat för årskurs 5 med undantag för simkunnigheten som redovisas utifrån krav från kommunen.

Skolans kvalitetsredovisning visar också att 80 procent av eleverna i årskurs 3 når godkänt resultat på de nationella ämnesproven i svenska. Motsvarande siffra i matematik är 56 procent. Vidare framgår att det är 37, respektive 64 procent av pojkarna som når godkänt resultat i matematik respektive svenska. Skolan har analyserat resultaten och bland annat granskat läromedlen och kommit fram till att de behöver förändra undervisningen genom att arbeta mer med algoritmer, "prata mer matematik" och träna eleverna i att bedöma rimlighet. Andra kunskapsresultat redovisas inte.

4. Skolinspektionens bedömning

4.1. Samlad bedömning av skolan

Skolinspektionens bedömning är att Ås skola bedriver ett arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder på ett inte helt systematiskt sätt då arbetet inte omfattar alla skolans ämnen och årskurser. Uppföljning, analys och förslag på åtgärder görs i huvudsak på individnivå och främst i ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna för de äldre eleverna som sätter betyg följer dock upp och utvärderar elevernas individuella kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Granskningen visar att det även på grupp- och skolnivå finns behov av att förbättra arbetet med att följa upp och dokumentera kunskapsresultaten. Även i arbetet med utvärdering och åtgärdsplanering framkommer att Ås skola i flera delar har ett gott arbete men att arbetet behöver utvecklas, omfatta samtliga ämnen och årskurser samt i högre grad dokumenteras.

När det gäller uppföljning, utvärdering och åtgärder vidtagna utifrån elevernas individuella kunskapsresultat finns det fasta rutiner för att säkerställa att elever som riskerar att inte nå målen får det stöd de behöver. Det arbetet dokumenteras i individuella åtgärdsprogram som kontinuerligt följs upp och revideras.

Vid skolan genomför rektorerna regelbundet träffar med personalen i olika konstellationer där uppföljning och utvärdering diskuteras och där åtgärder för utveckling beslutas i samråd med lärarna. På grund av att uppföljning inte sker systematiskt i alla ämnen och årskurser görs dock inte alltid analyser med utgångspunkt i samlade kun-

skapsresultat utan mer utifrån en allmän bild av elevernas kunskaper och klassers sociala klimat.

I den årliga kvalitetsredovisningen ska skolor beskriva och bedöma i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och den ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I Ås skolas kvalitetsredovisning beskrivs endast resultaten på de nationella ämnesproven i årskurserna 3, 5 och 9 samt slutbetygen i årskurs 9. Analyserna av resultaten samt föreslagna åtgärder för utveckling behöver utvecklas för att kunna vara ett stöd i skolans kvalitetsarbete. Skolinspektionen bedömer därför att Ås skolas kvalitetsredovisning behöver förbättras.

Rektorerne tar ansvar för det arbete som bedrivs avseende uppföljning, utvärdering och åtgärder för utveckling men arbetet behöver fortfarande utvecklas. De leder också det utvecklingsarbete som bedrivs vid skolan och som bland annat syftar till att förbättra uppföljning av kunskapsresultat. I intervjuer framkommer att rektorerne tillsammans med lärarna arbetar målmedvetet för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Det finns en utvecklad struktur för möten som ger utrymme för att bedriva ett processinriktat arbete och som visar på skolans strävan efter att ständigt förbättra kunskapsresultaten. Det saknas dock tydliga fastlagda rutiner, en välkänd ansvarsfördelning och tidplaner för att följa upp och analysera resultaten i alla ämnen, alla årskurser och på skolnivå som möjliggör ett sådant systematiskt arbete. Skolan behöver arbeta vidare med att utveckla ett sammanhållet system för hela skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder. Rektorerne behöver ta ansvar för att så sker.

4.2. Uppföljning av elevernas kunskapsresultat

I detta avsnitt granskas om det sker en systematisk insamling och beskrivning av information om elevernas kunskapsresultat.

Enligt rektorerne följs varje elevs kunskapsutveckling och resultat kontinuerligt upp av varje lärare i loggböcker, portfolios, minnesanteckningar, protokoll, skriftliga omdömen, sammanställningar av diagnoser och prov samt betyg som sammanställs i varje elevs elevmapp vilken är gemensamt utformad för alla elever, 1-16 år i skolområdet. Uppföljningen sker både muntligt och skriftligt, enskilt och i olika gruppkonstellationer såsom arbetslag och ämnesgrupper. Det varierar dock, enligt rektorerne, mellan lärare, ämnen och årskurser i vilken grad den uppföljning som görs dokumenteras och är tydligt kopplad till kursplanernas och läroplanens mål. Det finns en medvetenhet hos rektorerne om att lärarna i en del ämnen och företrädesvis i de lägre årskurserna mer följer upp vad eleven undervisats i och i mindre utsträckning vad eleven lärt sig. Rektorerne uppfattning är att lärarna för de äldre eleverna i årskurserna 6 – 9 i högre grad än lärarna för de yngre eleverna i årskurserna 1 – 5 följer upp och dokumenterar kunskapsresultaten i de olika ämnena, bland annat beroende på tradition.

I intervjuerna framkommer att den skillnad som framträder mest är uppföljningen i svenska, matematik och engelska som sker mer regelbundet, än i andra ämnen, utifrån fastställda rutiner och gemensamma verktyg. Enligt rektorerna är det också i dessa ämnen skolan kommit längst när det gäller att ta fram gemensamma bedömningskriterier för samtliga årskurser.

Lärarenkäten visar att samtliga lärare för de yngre eleverna anger att kriterier för enskilda ämnen tagits fram. Hälften av lärarna för de äldre eleverna anser att de tagit fram kriterier för alla ämnen. Denna bild överensstämmer med rektorernas uppfattning om att lärarna för de äldre eleverna kommit längre i det utvecklingsarbete som pågår med att ta fram kriterier i alla ämnen.

Inför utvecklingssamtalen sammanställs enskilda elevers kunskapsresultat i skriftliga omdömen i olika ämnen. För detta har skolan, enligt rektorn för de senare årskurserna, formulerat gemensamma bedömningskriterier och dokumentationen sker i ett digitalt redovisningssystem. Rektorn för de yngre eleverna menar att kravet på skriftliga omdömen i alla ämnen och årskurser hjälpt till att få lärarna att börja dokumentera varje elevs kunskapsresultat i samtliga ämnen även om hon, vid skolbesöket, är osäker på om samtliga lärare för de yngre eleverna skrev omdömen i ämnen som exempelvis musik och bild vid de senast genomförda utvecklingssamtalen.

Genom att delta i klass- och betygskonferenser, arbetslagträffar, ledningsgruppsmöten samt möten med elevhälsoteamet på skolan får rektorerna information om enskilda elevers och gruppers resultat. Det primära syftet med klasskonferenserna är enligt rektorerna att följa upp elevers kunskapsutveckling samt identifiera vilka elever som riskerar att inte nå målen för att sedan kunna vidta åtgärder. När det gäller elever som riskerar att inte nå målen, finns enligt rektorerna, en tydlig ärendegång där dokumentation sker och där ansvariga lärare, specialpedagoger och skolledare följer elevens utveckling. Även betygskonferenserna fokuserar mest på de elever som riskerar att inte nå målen i något ämne.

De kunskapsresultat som följs upp regelbundet och dokumenteras på skolövergripande nivå är framför allt de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9, betygen i årskurs 8 och 9 samt elevernas läs- och skrivutveckling (LUS) i alla årskurser. Skolan har därmed inte några dokumenterade kunskapsresultatssammanställningar på klass eller skolenivå förutom genom betyg för årskurs 8 och 9. Rektorerna anser ändå att de har en god allmän bild av elevernas samlade kunskapsresultat på skolövergripande nivå. De är dock medvetna om att arbetet med uppföljning behöver utvecklas. Uppföljning av kunskapsresultaten är, enligt rektorerna, en viktig del i skolans pågående utvecklingsarbete.

Av lärarenkäten framgår en tydlig skillnad i lärarnas svar där en markant högre andel lärare anser att rektorn tar det övergripande ansvaret för att elevers kunskapsresultat följs upp för de yngre eleverna än för eleverna i årskurs 6 - 9. Lärarna för de äldre eleverna anger i enkäten att de själva tar ett stort ansvar för uppföljning av kunskapsresultaten. Detta överensstämmer med det svar rektorerna ger i intervju om att det bland

lärarna för de yngre eleverna varit ett större motstånd mot att dokumentera kunskapsuppföljningen, utifrån att skolan inte hunnit bearbeta kursplanernas mål i varje årskurs i samtliga ämnen. Detta har medfört att rektorn för de yngre eleverna mer tydligt fått driva på detta utvecklingsarbete medan lärarna för de äldre eleverna av tradition är vana vid att själva ansvara för varje elevs kunskapsuppföljning.

På skolnivå följs kunskapsresultaten upp och dokumenteras en gång per år i en kvalitetsredovisning. Dokumentationen kring uppföljningen av kunskapsresultaten i kvalitetsredovisningen är dock begränsad och innefattar resultat från de nationella ämnesproven i årskurserna 3, 5 och 9 i ämnena matematik, svenska och engelska. För årskurs 9 presenteras även betygsfördelningen i varje ämne, genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till nationella program i gymnasieskolan och andel elever som når målen i alla ämnen samt simkunnigheten i årskurs 5.

Rektorerne uppger att de själva tar ansvar för uppföljningen på alla nivåer även om det är lärarna som bedömer elevernas kunskaper. Majoriteten av lärarna uppger att elevernas resultat på grupp- och skolnivå diskuteras och redovisas vid enstaka tillfällen.

I intervjuerna och i enkäten framkommer att både rektorerne och de flesta lärare uppfattar att skolans uppföljning drivs utifrån en ambition att utveckla metoder, arbetssätt och organisation så att elevernas kunskapsnivå höjs.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med uppföljning av elevernas kunskapsresultat delvis uppfyller de krav som ställs på systematik.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla ett mer systematiskt arbete med uppföljning av kunskapsresultaten både på elev-, grupp- och skolövergripande nivå. Det vill säga, uppföljningen ska omfatta alla årskurser och ämnen så att lärarna och skolan får ett samlat system för uppföljning av kunskapsresultaten. Vidare behöver resultaten dokumenteras både på elev-, grupp och skolnivå. Rektorerne har tagit initiativ till att utveckla detta arbete och behöver i det fortsatta arbetet synliggöra och förtydliga processens syfte så att de resultat som samlas in analyseras och används i skolans utvecklingsarbete. Ås skola behöver även förbättra redovisningen av kunskapsresultaten i sin kvalitetsredovisning, som vid tidpunkten för granskningen bygger på kommunens mall, för att den ska kunna utgöra ett bättre verktyg för skolans interna utvecklingsarbete.

4.3. Utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om det på skolan sker en systematisk analys och värdering av kunskapsresultaten för att finna förklaringar och kunna vidta relevanta åtgärder.

Lärarna vid Ås skola analyserar främst elevernas individuella kunskapsresultat och de enskilda klassernas samlade kunskapsresultat. Det varierar dock mellan lärare, ämne och årskurs i vilken grad varje elevs kunskapsutveckling följs upp, dokumenteras och utvärderas.

Gemensamma diskussioner kring resultat förs regelbundet vid arbetslagsmöten och vid de pedagogiska caféerna där rektorerna också deltar. Fokus i dessa diskussioner hamnar, enligt rektorerna, på de elever som riskerar att inte nå målen men även andra resultat analyseras, till exempel resultat beroende på könsskillnader. De analyser som görs dokumenteras dock sparsamt i dessa forum. Utvärdering sker också vid möten i elevhälsoteamet samt i skolans ledningsgrupp. Dessa möten finns schemalagda och de återkommer regelbundet. Rektorerna har dock inte dokumenterade utvärderingar på ämnes-, klass- eller skolnivå i andra ämnen än i svenska, matematik och engelska.

Eftersom Ås skola i hög grad fokuserar sin uppföljning på ämnena svenska, matematik och engelska är det också dessa ämnen som utvärderas i högre grad än andra ämnen. Trots att fokus ligger på dessa ämnen görs också, enligt rektorerna, analyser utifrån resultaten i andra ämnen som leder till åtgärder. Rektorerna anser dock att skolan behöver utveckla och bredda sitt analysarbete så att det omfattar alla ämnen och årskurser. Exempel på frågeställningar som uppföljningen väckt är bland annat hur undervisningen kan förändras för att nå bättre resultat. Rektorn för de yngre eleverna menar att *"elevernas resultat är ju en spegel av vilken undervisning vi har. Vi måste granska vad vi använder för stoff och källor och vad eleverna får ut av det"*. Genom att exempelvis analysera undervisningens upplägg och innehåll, att granska läromedlen, dess roll och kopplingen till strävansmålen har skolan till exempel påbörjat ett utvecklingsarbete kring matematik som är det ämne skolan uppger att de inte når tillräckligt goda resultat i.

Av svaren i lärarenkäten kan man utläsa att lärarna har olika uppfattning om vem som tar det övergripande ansvaret för att en analys görs av de bakomliggande orsakerna till de kunskapsresultat som uppnås. De flesta lärare anser att rektorerna tar detta ansvar, medan några anser att det är lärarna själva. Flera lärare för de äldre eleverna betonar också arbetslagets ansvar. Ett fåtal lärare anser att ett sådant arbete inte bedrivs och cirka 25 procent anger att de inte vet vem som tar det övergripande ansvaret. De spretiga svaren kan vara ett uttryck för att det saknas en tydlig ansvarsfördelning och tydliga rutiner för arbetet med utvärdering vid Ås skola.

Utvärderingen vid läsårets slut omnämns som det tillfälle där skolledningen regelbundet ställer krav på ett analysarbete. Då går den enskilde läraren och arbetslagen igenom och analyserar årets arbete och resultat. Detta arbete initieras av rektorerna och resultaten dokumenteras och används som underlag för kvalitetsredovisningen. Rektorerna ser analysarbetet i första hand som ett verktyg för ett internt utvecklingsarbete. Rektorerna anser att de tar ansvar för det analysarbete som sker på alla nivåer och menar att analysarbetet de senaste åren blivit allt bättre men att det fortfarande behöver utvecklas, främst i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med utvärdering av elevernas kunskapsresultat delvis uppfyller de krav som ställs på systematik. Det varierar mellan lärare, ämne och årskurs i vilken grad varje elevs kunskapsutveckling följs upp, dokumenteras och utvärderas. Skolinspektionen bedömer vidare att arbete med analys inte sker systematiskt och regelbundet vare sig på individ-, grupp- eller skolövergripande nivå, det vill säga, utvärderingen omfattar inte alla elever, årskurser och ämnen.

Skolan håller på att utveckla ett system för att på individnivå bättre kunna följa upp, dokumentera och utvärdera elevernas resultat i alla ämnen. Skolan behöver också utveckla rutiner för att mer systematiskt och regelbundet utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling och resultat i samtliga ämnen och årskurser på såväl grupp- som skolnivå.

Rektorerne behöver ta ett större ansvar vad gäller det övergripande arbetet med att utveckla rutiner och systematik. Vidare bedöms att analysarbetet på individ-, grupp- och skolnivå bättre behöver dokumenteras i bland annat kvalitetsredovisningen.

4.4. Åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om skolan har en systematik i arbetet med att utforma åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten.

Enligt rektorerne vidtar lärarna åtgärder för enskilda elever och på klassnivå utifrån de kunskapsresultat eleverna uppvisar. När rektorerne beskriver åtgärder som vidtas med anledning av analys av kunskapsresultat anges att de, liksom lärarna, i första hand vidtar åtgärder för att elever ska få stöd. Åtgärder på individnivå dokumenteras i åtgärdsprogram och utvärderas kontinuerligt enligt fastlagda rutiner.

Rektorerne träffar regelbundet ledningsgruppen som förutom rektorerne består av specialpedagoger och arbetslagsledare. Rektorerne deltar också i en del arbetslagsträffar. Utifrån den information om uppföljning och utvärdering, som delges vid dessa regelbundna träffar, fattar rektorerne i samråd med personalen beslut om åtgärder för att förbättra resultaten, i huvudsak på individ- och gruppnivå. Även när det gäller åtgärder fokuseras ämnena svenska, matematik och engelska, men åtgärder vidtas också i övriga ämnen. Åtgärdsprogram upprättas, vid behov, i samtliga ämnen. Enligt rektorerne genomförs också åtgärder som inte entydigt bygger på en uppföljning och analys av kunskapsresultaten, men även på en analys av det sociala klimatet och motivationen i olika grupper. Rektorerne ger flera exempel på åtgärder vidtagna utifrån analyser av resultat. Ett exempel som lyfts är den låga andel elever som uppnått godkänt resultat på de nationella ämnesproven i matematik i årskurs 3. Resultaten ledde till att undervisningen utvärderades avseende både innehåll och upplägg relaterat till strävansmål och läromedel. Undervisningen har förändrats och resultaten kommer att följas upp och utvärderas.

I lärarenkäten svarar flertalet lärare att skolans åtgärder bygger på en analys av kunskapsresultaten. Något färre anser att skolan systematiskt analyserar om insatta åtgärder ger resultat. När det gäller frågan om vem som tar det övergripande ansvaret för att åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten sätts in svarar också en majoritet att rektorerne tar det ansvaret även om en inte obetydlig andel av lärarna anser att de själva tar det ansvaret. Rektorerne anser att de tar ansvar för åtgärdsarbetet på alla nivåer. Svaren kan tyda på att arbetet med åtgärder tydligare behöver kopplas till en analys av elevernas kunskapsresultat.

De vidtagna åtgärderna utvärderas på kort och lång sikt, beroende på åtgärdens karaktär. Åtgärder utifrån en analys av kunskapsresultat sker i det kortare perspektivet när det gäller individnivå och då främst när det gäller elever som har svårigheter att nå målen. I det långsiktiga perspektivet och på skolnivå ser rektorerna att det som kommer fram i arbetet med kvalitetsredovisningen får allt större betydelse för åtgärdsbeskrivningar i arbetsplanen. Det varierar dock fortfarande i vilken omfattning åtgärderna dokumenteras och utgör underlag i skolans regelbundna kvalitetsarbete.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med åtgärdsplanering utifrån en analys av elevernas kunskapsresultat endast delvis uppfyller de krav som ställs på systematik. Skolinspektionen bedömning grundar sig på att varken arbetet med åtgärder eller uppföljning och analys sker systematiskt och regelbundet vare sig på individ-, grupp- eller skolövergripande nivå, det vill säga arbetet omfattar inte alla elever, årskurser och ämnen.

Kopplingen mellan analys av kunskapsresultat och åtgärder behöver bli tydligare eftersom många åtgärder vidtas utifrån samtal och muntlig redovisning i olika mötesforum kring vad som fungerar bra och mindre bra och inte utifrån en faktisk analys av kunskapsresultaten. Rektorn behöver ta ett större ansvar vad gäller det övergripande arbetet med att utveckla rutiner för arbetet med åtgärder, rutiner som kan följa som en röd tråd genom hela skolan på elev-, grupp - och skolnivå för samtliga ämnen och alla årskurser.

Arbetet med åtgärder behöver i högre grad dokumenteras så skolan mer systematiskt kan följa upp åtgärder som vidtagits på alla nivåer och få ett material att utgå ifrån till nästa läsår eller uppföljningsperiod. De vidtagna åtgärderna behöver också bättre dokumenteras, bland annat i kvalitetsredovisningen.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Ulrika Svedmark
Undervisningsråd